

VAMMAISRATSASTUSPÄIVÄLEIRI

Kehittämistoimintaa Mennalan ratsutilalla

Maisa Glad

Opinnäytetyö
Lokakuu 2013

Sosiaalialan koulutusohjelma
Sosiaali,- terveys- ja liikunta-ala

Tekijä(t) Glad, Maisa	Julkaisun laji Opinnäytetyö	Päivämäärä 03.10.2013
	Sivumäärä 33	Julkaisun kieli Suomi
		Verkojulkaisulupa myönnetty (X)
Työn nimi VAMMAISRATSASTUSPÄIVÄLEIRI - Kehittämistoimintaa Mennalan ratsutilalla		
Koulutusohjelma Sosiaalialan koulutusohjelma		
Työn ohjaaja(t) Häkkinen, Sanna		
Toimeksiantaja(t) Mennala, Katri		
Tiivistelmä Opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä Mennalan ratsutilan kanssa, joka sijaitsee Saakoskella ja on SRL:n hyväksymä ratsastuskoulu. Opinnäytetyön tavoitteena oli kehittää Mennalan ratsutilan vammaisratsastusta järjestämällä kolmen päivän mittainen vammaisratsastuspäiväleiri vammaisille aikuisille ja vammattomille lapsille. Päiväleirin päätavoitteena oli osallisuuden ja integraation toteutuminen, mitä on kuvailtu ja tarkasteltu koko opinnäytetyössä selkeästi. Vammaisratsastuksella tarkoitetaan erityisryhmien ratsastusta, jossa opetusta ja olosuhteita muokataan asiakkaille sopiviksi. Opinnäytetyössä ei ole kyse terapiaratsastuksesta vaan vammaisratsastuksesta ja sen kehittämisestä harrastustoimintana. Vammaisratsastuspäiväleiri järjestettiin kesällä 2013. Leirin suunnittelussa on otettu huomioon leiriläisten erityisen tuen tarpeet ja kuvausluvut kehittämistoimintaa varten. Leirin toteutuksesta tehtiin aikataulutettu suunnitelma, jonka yhteiset toiminnot tavoitteineen on määritelty integraation ja konkreettisen toiminnan näkökulmista. Toteutuksessa kerrotaan kuvailevasti leirin tapahtumat, mikä poikkeaa opinnäytetyön muusta kieliasusta. Arviointi on suoritettu leirin avustajille suunnatuilla avoimilla kysymyksillä, joihin leirillä toimineet avustajat vastasivat kirjallisesti. Kysymykset olivat tarkasti rajattuja, joten vastaukset antoivat tuloksia Mennalan kehittämistoimintaan. Tulokset jaettiin swot-analyysin avulla hyviin ja huonoihin sekä mahdollisuuksiin ja uhkiin. Näillä tuloksilla Mennalan vammaisratsastusta ja tulevia leirejä tullaan kehittämään edelleen. Tulokset eivät ole suoraan yleistettävissä, mutta mikäli toinen yritys aloittaa kehittämistyön vammaisratsastuksessa, voi se saada toimintaansa ideoita opinnäytetyöstä. Lisäksi opinnäytetyössä on pohdittu Mennalan vammaisratsastuksen kehittämistä pidemmälle ajatellen.		
Avainsanat (asiasanat) Hyvinvointi, integraatio, integrointi, osallisuus, kehittämistoiminta, harrastaminen, Mennalan ratsutila, SRL, vammaisratsastus, ratsastus, hevosurheilu		
Muut tiedot Liitteitä yhteensä viisi sivua: Tuen tarpeiden kartoitus -lomake, kuvauslupakysely ja avoimet kysymykset vastauksineen.		

Author(s) Glad, Maisa	Type of publication Bachelor's Thesis	Date 03.10.2013
	Pages 33	Language Finnish
		Permission for web publication (X)
Title A Riding Day for the Disabled - A Development Proposal for the Mennala Riding School		
Degree Programme Social studies		
Tutor(s) Häkkinen, Sanna		
Assigned by Mennala, Katri		
Abstract The thesis was carried out in cooperation with the Mennala Riding School which is in Saakoski and authorized by the Finnish Equestrian Federation. The objective was to develop Mennala's services for the disabled by organizing a three-day-long riding camp. The camp was intended for disabled adults and non-disabled children. The main objective of the day camp was to improve participation and integration, which was clearly described and examined in the whole thesis. Riding for the disabled means that the teaching of riding and the related conditions are adapted for disabled persons. The thesis is not about therapy riding, but disabled riding and how to develop it as a hobby. The day camp was in summer 2013. When planning the day camp the special needs of the campers were taken into consideration as well as the photography permits for the development of the services. A scheduled program for each day was planned including the objectives of the joint activities from the perspective of integration and concrete action. The implementation of the camp was reported descriptively, and the language of this part differs from that used in the other parts of the thesis. The evaluation of the event was conducted by asking open-ended questions from the camp assistants who answered in writing. The questions were very closely limited so that the answers would serve Mennala's development efforts. The findings were divided into good and bad as well as into potential opportunities and threats by using the SWOT-analysis. With these findings the Mennala Riding School can further develop their disabled riding services. The findings cannot be generalized, but if another riding school starts to develop its disabled riding services, it is possible to find ideas for this work in this thesis. Additionally, the thesis focused on Mennala's development needs in a long term.		
Keywords Welfare, integration, participation, development activities, hobby, Mennala riding school, Equestrian Federation of Finland, riding for the disabled, riding, horseracing		
Miscellaneous Annexes a total of five pages: special needs survey, photography permit and the open-ended questions with answers.		

Sisältö

1	Johdanto	2
2	Ammattitaidon tuotteistaminen	3
2.1	Vammaisratsastus	3
2.2	Integraatio ratsastuspäiväleirillä.....	4
2.3	Sosionomin ammattiosaaminen	5
3	Kehittämistoiminta Mennalassa	6
4	Vammaisratsastuspäiväleiri	8
4.1	Suunnittelu	8
4.1.1	Asiakkaiden tuen tarpeiden kartoitus	9
4.1.2	Valokuvaaminen	9
4.1.3	Päivien aikataulut ja toiminnot.....	10
4.2	Toteutus	13
4.3	Arviointi.....	16
4.4	Johtopäätökset.....	18
4.4.1	Mikä oli toimivaa, miten kannattaa jatkaa	18
4.4.2	Ensi kerralla ehkä eri tavalla	19
4.4.3	Mahdollisuuksien ja uhkien huomioon ottaminen	20
5	Pohdinta	21
	Lähteet	27
	Liite 1.....	29
	Liite 2.....	30
	Liite 3.....	31

1 Johdanto

Hyvinvointiin vaikuttavat monet osatekijät, jotka voidaan jakaa kolmeen alueeseen: terveyteen, materiaaliseen hyvinvointiin ja koettuun hyvinvointiin/elämänlaatuun. Hyvinvoinnin käsite voidaan myös jakaa yksilölliseen ja yhteisötasolliseen hyvinvointiin. Yksilöllisen hyvinvoinnin osatekijöitä ovat sosiaaliset suhteet, itsensä toteuttaminen ja onnellisuus. (Keskeisiä käsitteitä, THL.) Sosionomi pyrkii lisäämään asiakkaiden osallisuutta, hyvinvointia ja sosiaalista toimintaa (Mäkinen, Raatikainen, Rahikka, & Saarnio 2009, 16) erilaisia ohjaus- ja ongelmanratkaisutaitoja käyttäen. Osallisuudella tarkoitetaan yksilön mukanaoloa yhteisöllisissä prosesseissa. Toisin sanoen yksilö kuuluu kyseessä olevaan ryhmään. Osallisuuteen vaaditaan omakohtaista sitoutumista, mikä on voimakas syrjäytymisen vastavoima. (Osallisuus - sanastoa.)

Mielekkään asian harrastaminen on hyvinvoinnin ja elämänlaadun kannalta tärkeää. Harrastuksen tarkoituksena on virkistää mieltä, antaa mahdollisuus toteuttaa itseään ja antaa onnistumisen kokemuksia. (Työterveyslaitos 2013.) Vammaisille henkilöille tarjotaan usein terapiaa ja kuntoutuksia, mutta harrastusmahdollisuuksia on rajoitetusti. Yksi suosituimmista naisten ja lasten harrastuksista on hevosharrastus, joka on ollut kasvusuunnassa jo usean vuoden ajan (Ratsastus on merkittävä liikunta- ja urheilulaji, 2011). Hevosharrastuksen myötä yksilö pääsee talliyhteisöön mukaan ja saa ystäviä sekä hevosista että tallilla käyvistä muista asiakkaista.

Mennalan ratsutila on Saakoskella sijaitseva SRL:n (Suomen ratsastajainliiton) hyväksymä ratsastuskoulu, jossa ratsastetaan maneesissa, maastossa ja kentällä. Ratsastusta tarjotaan kaiken ikäisille ja tasoille ratsastajille ryhmittäin. Ratsastustuntien lisäksi Mennalassa järjestetään kursseja hevosten hoidosta sekä koulu- ja esteratsastuksesta. Kesäisin Mennalassa järjestetään erilaisia ratsastusleirejä, joiden aikana normaalit ratsastustunnit ovat tauolla.

Mennalassa on syksystä 2012 järjestetty joka toisen viikon sunnuntaina talutusratsastusta vammaisille ja lapsille. Tällä tavalla vammaisratsastus on saatu alulle. Tämän opinnäytetyön tavoitteena on kehittää Mennalan vammaisratsastusta, joka halutaan pysyväksi ja kehittyväksi toiminnaksi Mennalan tilalla. Tarkoitus oli

järjestää kesällä 2013 vammaisille ratsastuspäiväleiri, jonka aikana ratsastetaan ratsastuskoulun hevosilla ja opetellaan hevosen hoitoa sekä syödään hyvää ruokaa ja vietetään aikaa yhdessä. Kyse on harrastustoiminnasta ja sen mahdollistamisesta erityisryhmille. Hevosharrastukseen kuuluu ratsastamisen lisäksi hevosen hoito eli hevosen harjaaminen ja varustaminen sekä varusteiden huolto (Vepsä, Syrjälä, Pussinen & Paanetoja 2003, 100).

Mennalassa tarjottava vammaisratsastus ei ole ratsastusterapiaa.

Ratsastusterapiassa on kyse kokonaisvaltaisesta kuntoutusmuodosta, jossa tehdään töitä yksilöllisten tavoitteiden saavuttamiseksi, ja ratsastusterapiaa ohjaa ratsastusterapeutti (Selvinen 2011, 15). Mennalassa ratsastusta ohjaa ratsastuksen ohjaaja. Harrastuksenakin ratsastuksella on tavoitteita, mutta ne keskittyvät ratsastuksessa kehittymiseen. Ratsastusterapiassa ratsastuksella voi olla myös kasvatuksellisia ja psykologisia tavoitteita, joiden saavuttamista arvioidaan (Mattila-Rautiainen toim. 2011, 15). Harrastuksenakin ratsastaminen on terapeutista, mutta sitä ei arvioida terapia-alan ammattilaisen näkökulmasta.

Kesän 2013 vammaisratsastuspäiväleirillä suuri tavoite on osallisuus, jota tuetaan integraatiolla. Integraation ja osallisuuden näkökulmat ovat voimakkaasti esillä koko opinnäytetyön ajan.

2 Ammattitaidon tuotteistaminen

2.1 Vammaisratsastus

Vammaisratsastus tarkoittaa vammaisille suunnattua ratsastusta. Sitä voidaan kutsua myös erityisryhmien ratsastukseksi tai erityistä tukea tarvitsevien ratsastukseksi.

Ratsastuksen lajia ("tavallinen" ratsastus, lännenratsastus, vikellys...) ei muuteta, kun kyseessä on vammaisratsastus, vaan opetusta ja olosuhteita muokataan asiakkaille sopiviksi. Vammaisratsastuksessa käytetään avustajia, jotka voivat ohjeistaa ratsastajaa fyysisesti tai sanallisesti. Avustajan ei kuitenkaan kuulu pitää ratsastajaa tasapainossa, mutta hän voi auttaa ratsastajaa saamaan oikean istuma-asennon. (Suomen ratsastajainliitto.)

Ratsastus on paraolympialajivalikoimassa liikunta- ja näkövammaisilla urheilijoilla. Paraolympialajina ratsastus on ollut vuodesta 1996 alkaen. Kehitysvammaiset voivat harrastaa ja kilpailla monissa ratsastusmuodoissa omalla tasollaan, mutta Suomessa on eniten kilpailuja kouluratsastuksessa ja englantilaisessa ratsastusluokassa.

(Ratsastus.)

Mennalassa ratsastustuntia on muokattu vammaisille sopivaksi muun muassa siten, että ratsastuksen ohjaaja puhuu selkeästi ja käyttää ratsastajan nimeä häntä ohjeistaessaan. Monilla ratsastustunneilla ratsastuksen ohjaaja antaa ratsastajalle ohjeita käyttämällä hevosen nimeä. Lisäksi jokaisella ratsastajalla on vammaisratsastustunnilla oma avustaja, joka taluttaa hevosta. Avustajat pystyvät tarpeen tullen ohjeistamaan ratsastajaa esimerkiksi siihen, miten ohjia pidetään kädessä ja miten jalan kuuluu olla jalustimessa. Avustajat myös muistuttavat, mitä pitää tehdä ja miten tehdään. Hevosen selkään nousussa voi käyttää avuksi jakkaraa tai maneesissa sijaitsevaa ramppia, jonka päälle pääsee rampin sivusta liuskaa pitkin, ja hevonen tuodaan rampin eteen. Näin hevosen selkä on matalammalla ja nouseminen helpompaa eikä avustajan tarvitse ”puntata” eli nostaa ratsastajaa selkään.

2.2 Integraatio ratsastuspäiväleirillä

Ratsastuksessa ja hevosen hoidossa oleellista ei ole ikä tai vammattomuus vaan tekeminen ja oppiminen itsenäisesti ja yhdessä. Yhdessä toimimista voidaan kutsua myös toiminnalliseksi osallistumiseksi, jossa oleellista on erityistä tukea tarvitsevan henkilön vuorovaikutus muihin ihmisiin, ympäristön muokkaus sekä ympärillä olevien ihmisten ohjaamisen strategiat (From & Koppinen 2012, 37).

Osallisuutta tavoitellaan ratsastuspäiväleirillä integraatiolla, jolla tarkoitetaan erilaisten ihmisten ja toimintojen yhdistämistä ja kokonaisuuden luomista. Erilaisuuden hyväksyminen on oleellista integraatiossa (What does integration mean). Integraatio voidaan Huovisen, Hämäläisen ja Karjalaisen (2003) mukaan Mobergin ja Ikosen (1980) mukaan jakaa sosiaaliseen, toiminnalliseen ja fyysiseen integraatioon. Fyysinen integraatio tarkoittaa vammaisten ja vammattomien fyysisen etäisyyden vähentämistä. Toiminnallisella integraatiolla tarkoitetaan välineiden

jakamista ja yhdessä toimimista ja sosiaalinen integraatio tarkoittaa spontaaneja kontaktien ottamista ja ystävyyttä vammaisten ja vammattomien kesken. (Huovinen, Hämäläinen & Karjalainen 2003.)

Mennalassa järjestettävällä vammaisratsastuspäiväleirillä integraatio on oleellista, koska siellä leireilee vammaisten lisäksi vammattomia lapsia. Leiri on integroitu vammaisten ja vammattomien leiriksi, koska aikaisemmin järjestetyt talutustunnit ovat osoittaneet sen toimivaksi ratsastuksen osalta. Leirillä vammaiset ja vammattomat tulevat ratsastamisen lisäksi hoitamaan hevosia yhdessä, joten muutkin integraation alueet pääsevät toteutumaan. Myös toiminnallinen osallisuus toteutuu, kun ympäristössä on otettu huomioon erityistä tukea tarvitsevan henkilön vuorovaikutus, jota tukee koko leirin ajan oma avustaja. Koska toiminnallinen osallistuminen on riippuvainen toimintaympäristöstä, tulee toimintaympäristöä muokata jokaiselle sopivaksi, jolloin integroiminen on mahdollista. Ympäristön muokkaamiseen voi liittyä niin apuvälineiden hankkimista, tilojen suurentamista, kynnyksien pienentämistä kuin myös ympärillä olevien ihmisten ohjeistamista toimimaan siten, että erityisryhmän asiakkaat pystyvät olemaan vuorovaikutuksessa heidän kanssaan.

2.3 Sosionomin ammattiosaaminen

Mäkisen, Raatikaisen, Rahikkan ja Saarnion (2009, 16) mukaan Kanasen (2007) mukaan sosionomikoulutuksella saa valmiudet toimia erilaisissa sosiaalialan ja yhteiskunnallisissa tehtävissä. Valmiuksiin kuuluu edistää yksilöiden, perheiden ja yhteisöjen osallisuutta ja hyvinvointia sekä tukea asiakkaan sosiaalista toimintakykyä.

Mäkisen ym. (2009,35) mukaan Helakorpin ja Olkinuoran (1997) mukaan ammattikorkeakoulun tavoittelema asiantuntijuus on kehämalli, jonka keskellä on asiantuntijuus ja sitä ympäröi taitotieto, ohjaustaidot/visiointi, yrittäjäyys ja innovatiivisuus. Taitotietoon vaikuttaa ammattilaisen keräämä tieteellinen aineisto, ohjaustaitoihin ja visiointiin vaikuttaa tulevaisuuden näkemykset ja kansainvälisyys, yrittäjäyteen työelämä, ja innovatiivisuuteen vaikuttaa ammattilaisen persoonallisuus ja lahjakkuudet. Näiden kaikkien kautta määrittäyty asiantuntijuus ja tämä asiantuntijuus muokkautuu koko ajan kehän pyöriessä.

Sosionomin (AMK), erityiskasvatus ja vammaistyö, koulutuksessa pyritään antamaan valmiudet nähdä asiakkaiden tuen tarpeet. Samalla luovuus keksiä keinoja erityisen tuen muotojen löytämiseen korostuu. Sosionomi tarvitsee ennakkoluulotonta asennetta kokeilla erilaisia asioita erilaisten ihmisten kanssa sekä yhdistää erilaisia ryhmiä toimimaan keskenään. Hyvät menetelmät eivät aina sovellu sellaisenaan erilaiselle asiakasryhmälle tai jopa asiakasryhmän sisällä samat menetelmät eivät sovi jokaiselle asiakkaalle.

Tässä opinnäytetyössä sosionomin tehtävä on suunnitella yhteinen ratsastuspäiväleiri vammaisille ja lapsille, olla mukana toteutuksessa tarkkailijana ja ohjeistajana sekä kerätä arvioinnit ja tehdä niiden pohjalta johtopäätöksiä ja parannusehdotuksia. Toteutuksessa sosionomin ohjaustaidot eivät kohdistu pelkästään vammaisten ohjaamiseen, vaan myös heidän omien avustajiensa ohjaamiseen omassa avustustyössään. Leiriläisten omat avustajat huolehtivat siitä, että leiriläiset pääsevät oppimaan hevosen hoitoa harjaamisesta aina tallitöihin saakka, ja ratsastuksessa avustaja on taluttamassa. Sosionomina tulee myös tuntea erilaisia kommunikoinnin menetelmiä eli on hyvä varautua tekemään kuvia ja neuvomaan avustajille ja ratsastuksen ohjaajalle keskeisimpiä viittomia.

3 Kehittämistoiminta Mennalassa

Nykypäivän työelämä on jatkuvaa muuttumista. Tätä muuttumista kuvaa hyvin sana kehittämistoiminta, joka pitää sisällään **elinikäisen oppimisen, verkostoitumisen ja innovaatiotoiminnan**. Nämä ovat kehittämistoiminnan prosessin avainsanoja. Muutosta voi tapahtua yksittäisissä työtehtävissä tai laajoissa yhteiskunnallisissa rakenteissa. Kehittämistoiminta on tärkeä työelämän osaamisalue. (Toikko & Rantanen 2009, 7-9.)

Innovaatiotoiminta on vaativaa ja se voi kestää pitkään, jopa vuosikymmeniä, mutta innovatiivisuus on usein yksi yrityksen/organisaation arvoista. Innovatiivista ideaa tulee täydentää ja kypsyttää ja toteutusvaihtoehtoja harkita. Myös asiakkaita kiinnostavan toteutuksen kehittäminen on oleellista. (Saarnio & Hamilo toim. 2013, 33-35.) Mennalan vammaisratsastuksen kehittäminen on innovaatiotoimintaa, joka aloitettiin vammaisille tarjotuista taulutusratsastustunneista. Talutustunnit antoivat

motivaatiota jatkaa kehittämistoimintaa, minkä kautta tuli innovaatio järjestää myös vammaisten päiväleiri.

Mennalan vammaisratsastuspäiväleirillä **elinikäinen oppiminen** koostuu henkilökunnan ja avustajien näkökulmasta siten, että he uskaltavat kokeilemaan jotakin, mitä ei Mennalan ratsutilalla ole ennen kokeiltu. Pienillä askelilla edettynä kehitys on varmallalla pohjalla. Vammaisratsastuksessa avustaessa tai opettaessa oleellista on oppia olemaan luonteva ja puhumaan selkokieltä, etenkin kehitysvammaisten kanssa. Elinikäinen oppiminen rakentuu myös leiristä pyydettävien palautteiden kautta, koska palautteiden avulla kehitetään vammaisratsastusta ja tulevia päiväleirejä.

Verkostoituminen voi viedä paljon aikaa. Mennalan vammaisratsastusleirin verkostoituminen ja kuulluksi tuleminen tapahtuu suureksi osaksi leiriläisten kautta. Jos leiriläiset viihtyvät, he kertovat siitä kavereilleen, vanhemmilleen ja mahdollisen asuntolan työntekijöille. Tätä kautta tieto Mennalan vammaisleiristä voi levitä ja leiristä tulla kysytympi. Myös lukuvuonna 2012 - 2013 pidetyt vammaisratsastustunnit olivat hyviä verkostoitumisen kannalta, sillä tunnilla pystyi halutessaan käymään kertaluontoisesti kokeilemassa ratsastamista eikä tarvinnut sitoutua käymään säännöllisesti. Tunneilla annettiin myös tietoa kesän 2013 päiväleiristä.

Toikon ja Rantasen (2009) mukaan muun muassa Pelinin (1999), Virtasen (2000) ja Kettusen (2003) mukaan kehittäminen on prosessi, jossa kehittämisellä tarkoitetaan ensin **toiminnan perustelua** ja **organisointia** ennen varsinaista **toteutusta**, jonka jälkeen taas **arvioidaan**. Projektimaisessa kehittämisessä suunnittelu on tärkeää. Kuitenkaan kaikkea ei voida ennalta suunnitella, joten kehittämisprosessin kulkua pitää korjata ja suunnata koko ajan prosessin edetessä. (Toikko & Rantanen 2009, 10.)

Vammaisratsastuspäiväleirin järjestämisen **perustelu** on Mennalan ratsutilan toiminnan laajentaminen ja vammaisratsastuksen kehittäminen innovaatiotoimintana pienin askelin edettynä. Vammaisille hevosista pitävillä ihmisille halutaan tarjota samanlaista hevosten kanssa tekemistä kuin vammattomillekin ihmisille tarjotaan. Toiminnan **organisointi** voi olla haastavaa, sillä

siinä tulee ottaa monia asioita huomioon. Vammaisratsastus eroaa jonkin verran vammattomien ratsastuksesta, koska vammaisen ratsastaja tarvitsee enemmän yksilöllistä ohjausta ja avustusta hevosen hoidossa, selkään nousussa sekä ratsastamisessa. Jokaisen henkilön yksilölliset tarpeet tulee huomioida hyvin. Mahdolliset kommunikaatiovaikeudet, aistien yli- tai aliherkkytykset ja tasapaino-ongelmat tulee ottaa huomioon jo ennen hevosen hoitoa ja hevosen selkään nousua.

Toiminnan **arvioiminen** tämän leirin suhteen tulee olemaan tärkeää, sillä sen avulla parannetaan ja uudistetaan Mennalan vammaisratsastusta ja tulevia vammaisratsastusleirejä. Arviointi suoritetaan avustajille suunnattujen kysymysten avulla sekä ratsastuksen opettajan vastauksilla samoihin kysymyksiin ja muilla palautteilla. Tämä siksi, että ratsastuksen ohjaaja ja leiriläisten avustajat ovat koko leirin ajan paikalla ja näkevät tilanteet omista näkökulmistaan ja he ovat koko ajan leiriläisten lähellä ja toiminnan keskellä. Lisäksi palautetta pyydetään myös paikan omistajalta.

4 Vammaisratsastuspäiväleiri

4.1 Suunnittelu

Suunnittelu käynnistyi syyskuussa 2012, jolloin Mennalan ratsutilalla järjestettiin vammaisratsastustapahtuma, josta myös yhteistyö ja vammaisratsastuspäiväleirin suunnittelu alkoi. Yksimielisyys tulevasta vammaisratsastusleiristä päiväleirinä syntyi nopeasti, koska se on yöleiriä paremmin toteutettavissa, sillä fyysinen ympäristö ei mahdollista yöleiriä Mennalassa. Päiväleirin pituudeksi päätettiin kolme päivää, koska se koettiin turvallisen mittaiseksi ensimmäiseksi leiriksi.

Mennalan kautta saatiin tarpeeksi avustajia leirille. Avustajien kanssa on tärkeää tavata ennen leiriä, joten sovimme tapaamisen, jolloin kaikki ovat koolla. Avustajien tapaamisen tarkoituksena on lievittää mahdollista jännitystä ja tehdä vammaisten tapaamisesta ennakkoluulotonta ja luontevaa. Tarkoituksena ei ole antaa valmiita ohjeita toimintaan, vaan kertoa, mitä leirillä tehdään ja mitkä asiat ovat heidän vastuullaan. Selkeää puhetta lyhyillä lauseilla ja toiminnan opettamisessa oman

esimerkin tärkeyttä tulee painottaa. Usein vammaisia on helpompi ohjeistaa toimintaan tekemällä itse mallina.

4.1.1 Asiakkaiden tuen tarpeiden kartoitus

Leirille osallistuu viisi vammaista aikuista ja kuusi vammaatonta lasta. Leiriläisten tuen tarpeet on tärkeää kartoittaa ennen leirin alkua. Tuen tarpeet kartoitetaan postitse lähetettävällä lomakkeella, koska osallistujille lähetetään joka tapauksessa leirikirjeet. Tuen tarpeiden kartoitus ja kuvauslupakyselyt on helppo lähettää samalla. Kyselyt on kirjoitettu leiriläisille itselleen, koska lomakkeista haluttiin antaa leiriläisille tervetullut olo.

Ratsastuskoulu tarvitsee erityisen tuen tarpeen lisäksi tiedon ratsastajan ratsastuskokemuksesta, ratsastajan pituudesta ja painosta sekä toimintaa mahdollisesti haittaavista sairauksista (Alasjärvi 2009, 3). Pituuden ja painon kysymisen tarkoitus on helpottaa etukäteen tehtävää hevosten jakamista ratsastajille, mutta Mennalassa on monia erilaisia hevosia, ja ratsastuksen ohjaaja on ammattilainen, joka osaa katsoa lyhyessäkin ajassa jokaiselle leiriläiselle sopivan hevosen, joten ei nähty tarpeelliseksi kysyä leiriläisiltä pituutta ja painoa kyselylomakkeessa. Enemmän hevosen valintaan vaikuttaa esimerkiksi tasapaino-ongelma, koska silloin tulee valita sellainen hevonen, jolla on mahdollisimmat pehmeät ja tasaiset askellajit.

Tuen tarve tarkennettiin kyselyyn kommunikoinniksi, koska leiriläisistä oli jo tieto, ettei kukaan tarvitse liikkumisen apuvälineitä. Kyselyssä pyydetään myös mainitsemaan toiveita/tavoitteita leiriä kohtaan, ruoka-aineallergioita, avun tarvetta mahdollisten lääkkeiden suhteen ja lisäksi on ”muuta huomioitavaa” -kohta. Muuta huomioitavaa -kohta on tärkeä erityiskasvatuksessa, koska leiriläisen tunteva ihminen voi kirjoittaa tähän jotain tietoa, minkä kokee tärkeäksi kertoa.

Kyselylomake on liitteenä 1.

4.1.2 Valokuvaaminen

Kehittämistoiminnassa on tärkeää ottaa kuvia, koska niiden avulla voi jatkossa mainostaa toimintaa. Leiriläisiltä pyydettiin kuvausluvat kolmea erilaista kuvien ottoa

ja käyttöä varten: ylipäättään kuvien ottamista, sillä lapset saattaisivat myös ottaa kuvia, joissa vammaisia näkyisi, kuvien käyttämistä opinnäytetyön esitystilaisuudessa ja kuvien käyttämistä Mennalan toiminnan mainonnassa. Lupakysely on liitteenä 2.

Kuvien käyttöluvat pyydettiin vain opinnäytetyön esityksessä käytettäväksi, koska kuvilla voi esityksessä havainnollistaa leiriä ja luoda tunnelmaa.

Opinnäytetyöraporttiin ei tule kuvia, koska tämä opinnäytetyö keskittyy kehittämistoimintaan eikä silloin leiriläisten esiintyminen raportissa ole olennaista.

Kaikki leiriläiset antoivat luvat kaikkiin kohtiin. Tämä helpottaa kuvien ottamista, koska ei tarvitse rajata jotakuta henkilöä pois kuvista. Tämä on hienoa myös Mennalan mainonnan kannalta, sillä yritys saa monipuolisia kuvia leiristä nettisivuilleen.

4.1.3 Päivien aikataulut ja toiminnot

Suunnittelimme Mennalan yrittäjän kanssa päivien aikataulun raamit, mutta tarkempi suunnittelu tapahtui ratsastuksen ohjaajan kanssa. Ratsastusleirillä on tärkeää ratsastamisen lisäksi oppia hoitamaan hevosia ja olla hevosten kanssa. Alle on suunniteltu päivien toimintoja ja tavoitteissa on kuvattu leirin päivittäiset tavoitteet ensin harrastuksellisesta näkökulmasta ja toisena integroinnin näkökulmasta. Sulkuihin on vielä eritelty integrointia sosiaalisiksi, toiminnalliseksi ja/tai fyysiseksi integraatioksi.

Päivämäärä	Aihealueet	Tavoitteet
la 8.6.2013	Ensimmäinen leiripäivä - hevosen harjaaminen ja satulointi sekä varusteiden nimeäminen ja tunnistaminen - ”talli on hevosen koti” - aihe, tallin säännöt - tutustuminen leirikavereihin	1. tutustuminen hevosen hoitoon, opetellaan tallissa olemisen säännöt 2. ”perinteiset” tutustumisleikit ohjaavat luontevaan tutustumiseen erilaistenkin ihmisten kanssa (fyysinen ja sosiaalinen integraatio)
su 9.6.2013	Toinen leiripäivä - hevosen harjaaminen ja satulointi sekä varusteiden nimeäminen ja tunnistaminen - uiminen tai muu vapaavalintainen toiminta - Hevosen ruokinta	1. Muistellaan hevosen hoitoa ja varusteiden nimiä, tutustutaan hevosen ruokintaan 2. Yhdessä hevosen laittoa, uimista ja muuta toimintaa,. Huomataan, ettei erilaisuus haittaa yhdessä toimimassa (toiminnallinen, fyysinen ja sosiaalinen integraatio)
ma 10.6.2013	Kolmas leiripäivä - hevosen harjaaminen ja satulointi sekä varusteiden tunnistaminen ja nimeäminen - varusteiden puhdistaminen	1. Hevosen hoito pyritään saamaan mahdollisimman itsenäiseksi ja varmaksi toiminnaksi 2. Toinen auttaa toista, yhteinen toiminta (toiminnallinen, sosiaalinen ja fyysinen integraatio)

Leirillä ratsastetaan kaksi kertaa 30 minuuttia. Aamupäivällä lapset ratsastavat ensin ja iltapäivällä on vammaisten vuoro ratsastaa ensin. Samat hevoset menevät

kummallakin peräkkäisellä puolituntisella, joten vammaisen ja vammaton pääsevät ennen ensimmäistä tuntia laittamaan hevosta yhdessä. Ratsastustuntien välissä on ruokailu, lepäily ja yhteinen toiminta.

Hevosen harjaamista ja satuloimista harjoitellaan joka päivä kaksi kertaa työparin kanssa avustajien ollessa tukena. Varusteiden tunnistaminen ja nimeäminen tulee tässä luontevasti. Hevosen hoitaminen ja varusteiden tunnistaminen on tärkeää, jos leiriläinen aikoo edetä harrastuksessaan. Nämä ovat ”perustaitoja” kaikille ratsastajille.

Ensimmäisenä päivänä kerrotaan tallin säännöt. Monille paljon tallilla liikkuville tallin säännöt ovat itsestäänselvyyksiä, mutta näin ei voi olettaa olevan, vaan turvallisuussyistä säännöt on hyvä käydä läpi. Talliin on hyvä tutustua ympäristöineen ja sääntöinen yhdessä, koska näin toimiessa jokainen leiriläinen kuulee samat säännöt ja ohjeet ja lisäksi leiriläiset voivat kysellä avustajilta ja toisiltaan.

Integraation näkökulmasta ensimmäisen päivän tavoitteena on saada leiriläiset fyysisesti samaan tilaan kertomaan jokainen vähän itsestään. Kun itsestä kertomisen aihe on rajattu ja kertominen tehdään leikin varjolla, on osallistuminen helpompaa. Tuloksena voi jopa olla leiriläisten keskinäiset kontaktin otot.

Toisena leiripäivänä tutustutaan hevosen ruokintaan: mitä hevonen syö, kuinka monta kertaa päivässä ja paljonko. Jos mahdollista, leiriläiset pääsevät myös antamaan hevosille ruokaa tai laittamaan ruoat valmiiksi kuppeihin. Konkreettisesti tavoitteena on opettaa hevosen ruokintaa, mutta integraation näkökulmasta ruokinta on leiriläisille yhteistä toimintaa, jossa he jakavat tehtävät. Omalla ajallaan leiriläiset voivat käydä halutessaa uimassa. Uiminen on ratsastusleireillä perustoimintoja, ja se halutaan tälläkin leirillä mahdollistaa. Vammaiset ja vammattomat voivat yhdessä käydä uimassa, mikä on taas toiminnallista, sosiaalista ja fyysistä yhdessä oloa.

Kolmannen leiripäivän yhteinen toiminta painottuu leirikisojen takia hevosen hienoksi laittamiseen. Varusteiden tulee olla puhdistetut ja hevonen harjattu entistäkin paremmin. Myös häntää ja harjasta voi letittää, sillä se kuuluu hevosen

kisakuntoon. Tässä on tavoitteena saada leiriläiset yhdessä laittamaan hevonen kisakuntoon, jolloin toiminta tulee olemaan sosiaalisempaa.

Näiden yhteisten toimintojen lisäksi leiriläisillä on omaa aikaa, jonka leiriläiset voivat käyttää itselleen mieleisellä tavalla. Jokaisen oma avustaja mahdollistaa, että halutessaan leiriläinen voi tutustua karsinan siivoamiseen tai hevosen loimittamiseen eli hevosen ”vaatteisiin” tai mihin kukin haluaa.

4.2 Toteutus

Tämä luku on kirjoitettu kuvailevasti, jotta lukijalle selviäisi, mitä päiväleirillä tapahtui. Toteutuksen kuvailu poikkeaa muusta opinnäytetyön kieliasusta. Kertominen on painotettu yhteisiin toimintoihin, joten hevosten hoitoa ja ratsastamista ei ole jokaiselta päivältä kuvailtu tarkasti.

Päivää ennen leiriä tapasimme Mennalassa avustajien ja ratsastuksen ohjaajan kanssa. Tapaamisessa jaoimme jokaiselle avustajalle oman leiriläisen ja kävimme päivien suunnitelmat läpi. Avustajat saivat konkreettisia vinkkejä esimerkkien kautta vammaisten kanssa toimimiseen. Kaikki avustajat olivat nuoria, tallin ”omaa porukkaa”, joten he tunsivat hevoset sekä tallin säännöt ja tavat. Heillä ei kuitenkaan ollut kokemusta erityiskasvatuksesta eikä vammaistyöstä. Osa avustajista oli ollut avustamassa vammaisten talutusratsastuksissa, joten heille toiminta oli selvempää.

Ensimmäinen leiripäivä

Leiriläiset saapuivat puheliaina ja innokkaina Mennalan ratsutilan pihaan noin kello 9.00. Heidät ohjeistettiin kokoontumaan yhteiseen tilaan, jossa leiriläiset ja avustajat löysivät toisensa. Tämän jälkeen oli vuorossa ensimmäinen hevosten hoito ja ratsastukset. Osa vammaisista leiriläisistä ei ollut koskaan aikaisemmin hoitanut hevosta, joten he tekivät hitaammin ja keskittyivät ensimmäisellä kerralla tilanteen mukaan enemmän esimerkiksi harjaamiseen kuin suitsien laittamiseen. Tällä välin vammaaton samalla hevosella ratsastava pystyi laittamaan jalkojen suoja ym. Samalla he toimivat yhdessä, mutta aloittelijalla oli aikaa tutustua pienin askelin hevosen hoitoon.

Ensimmäisten ratsastuksien jälkeen näytti jännitys laantuvan. Ruokailun jälkeen pidettiin yhteistä toimintaa, jonka avustajat olivat suunnitelleet: nimikierros ja parasta tallilla -kysely. Jokainen sanoi oman nimensä ja sen jälkeen sen, mistä tykkää tallilla eniten. Leikin jälkeen käytiin läpi talli ja sen ympäristö sekä tallin säännöt. Yksi leirin avustajista johti kierroksen, ja muut avustajat kertoivat omalle leiriläiselleen uudestaan, jos tarve oli. Kierroksen jälkeen oli vielä hetki aikaa levähtää ennen hevosten laittoa ja seuraavaa ratsastustuntia. Pian viimeisten ratsastustuntien jälkeen leiriläiset lähtivät koteihinsa.

Toinen leiripäivä

Tänään hevosten hoito sujui jo rohkeammin kuin edellisenä päivänä. Leiriläiset tiesivät ja muistivat tavaroiden paikat ja hevosen hoidon järjestyksen melko hyvin ja jos eilen oli keskittynyt enemmän johonkin muuhun, sai tänään kokeilla toista asiaa. Ensimmäisten ratsastuksien jälkeen ruokailtiin, jonka jälkeen leiriläiset jakautuivat: osa lähti uimaan läheiselle uimarannalle avustajiensa kanssa ja toiset leiriläiset jäivät kauniiseen säähän ulos viltille tutkimaan yhden avustajan johdolla hevosen hoitoboksia eli laatikkoa, jossa on hevosen kaikki harjat ja suojat. Avustaja kertoi, mitä milläkin harjalla tehdään ja miksi harjoja on erilaisia, mitä hevosen suojat ovat ja miksi hevosen jalat pitää joskus suojata sellaisilla. Leiriläiset saivat tunnustella ja vertailla harjoja ja niiden ominaisuuksia kaikessa rauhassa.

Tänä leiripäivänä leiriläisten persoonat rupesivat näkymään paremmin. Alkututustumisista oli selvitty, nyt voi huoletta olla sellainen kuin on. Tämä näkyi muun muassa siinä, että leiriläiset ottivat kaiken ilon irti omasta avustajastaan. Myös avustajat olivat aktiivisia ja kertoivat, näyttivät ja opettivat tekemään erilaisia asioita. Esimerkiksi hevosen karsinan siivoaminen ja varusteiden puhdistaminen olivat asioita, joista osa oli enemmän kiinnostunut ja sai kokeilla enemmän. Toiset taas saattoivat nauttia hevosen harjaksen ja hännän letittämisestä. Hevosten ruokintaa ei käytykään yhdessä läpi, koska uintireissulla meni yllättävän kauan ja uimassa käyneet halusivat uinnin jälkeen vähän levähtää. Hevosen ruokinnasta kiinnostuneet kävivät avustajansa kanssa katsomassa hevosten ruokien säilytyspaikkoja ja hevosten ruoan määrää. Yksi leiriläinen innostui avustajansa

kanssa pesemään hevosten juoma- ja ruokakuppeja ja tämän jälkeen leiriläinen halusi laittaa hevosille yllätykset, porkkanat, kuppeihin odottamaan.

Ratsastuksen ohjaaja ehdotti toisen leiripäivän aikana, että huomenna voitaisiinkin ennen leirikisoja katsella hevosten irtohypytystä. Kahden päivän aikana olimme huomanneet, että hevosten hoito ennen ratsastuksia rupesi sujumaan jo niin hyvin, ettei siihen tarvitse niin paljoa enää kolmantena päivänä varata aikaa. Lisäksi ratsastuksen ohjaaja kertoi, että irtohypytyks on ollut monilla leireillä tykättyä katseltavaa. Tämä kuulosti hienolta ja päätimme muokata huomisen suunnitelmaa niin, ettei yhteisessä toiminnassa puhdistettaisikaan varusteita vaan mentäisiin maneesiin katsomaan irtohypytystä. Kerroimme tästä myös avustajille. Tämä oli siinäkin mielessä luonteva ohjelmanmuutos, että osa leiriläisistä oli jo ehtinyt puhdistaa varusteita oman avustajansa kanssa, joten jotain yhteistä toimintaa olisi pitänyt järjestää.

Kolmas leiripäivä

Ensimmäinen ratsastus tehtiinkin maastoon, koska oli kaunis sää eikä maastossa ollut vielä käyty. Kesäisessä maastossa hevosen ja ratsastajan mieli lepää eikä kummankaan tarvitse erityisemmin keskittyä muuhun kuin eteenpäin menemiseen. Ruokailun jälkeen avustajat kertoivat leiriläisille, että irtohypytyksessä hevoselle rakennetaan maneesiin rata, jota hevonen hyppää ilman ratsastajaa. Maneesissa on ihmisiä, jotka ohjeistavat hevosta maasta käsin ja hyvästä radasta hevoselle annetaan palkkioksi leipäpala. Leiriläiset olivat innoissaan jo kuullessaan, mitä irtohypytyks on. Tätä esitystä katsellessamme yleisöstä kuului hihkumisia ja taputusta, kun hevonen suoritti radan hienosti, sekä lisäksi pientä supatusta hevosen toiminnoista.

Leirikisoja varten hevosten laittoon jäi riittävästi aikaa. Hevosille oli varusteiden lisäksi laitettu erilaisia lettejä häntään ja harjakseen. Leirikisoista tehtiin leiriläisille sopiva eli ratsastustuntien aikana tehtyjä tehtäviä koottiin radaksi, jonka jokainen ratsukko suoritti yksitellen. Ennen hevosen selästä laskeutumista jokainen leiriläinen sai oman ruusukkeensa palkinnoksi radan suorittamisesta. Leirikisojen tarkoitus ei ollut laittaa leiriläisiä paremmuusjärjestykseen, koska radan suorittaminen oli leikkimielistä kisailua. Lopuksi hevoset laitettiin pois ja sanottiin heipat sekä hevosille,

avustajille, ratsastuksen ohjaajalle että muille leiriläisille. Osa leiriläisistä oli haikean oloisia, osa taas väsyneitä kolmen päivän ahkerasta toiminnasta.

4.3 Arviointi

Leirin avustajilta pyydettiin palautetta leiristä käyttämällä yhdeksää kysymystä, jotka ovat vastauksineen, suorina lainauksina, liitteenä 3. Vastauksia tuli kaikilta viideltä vammaisten avustajalta ja lisäksi kahdelta enemmän lasten kanssa toimineelta. Myös ratsastuksen ohjaaja otti kantaa osaan kysymyksistä. Kaikki vastanneet avustajat eivät vastanneet jokaiseen kysymykseen, joten kysymyksiin ei tullut keskenään yhtä monta vastausta. Joissakin vastauksissa oli myös paljon toistoa, jota on pyritty karsimaan suorissa lainauksissa. Kuitenkin kaikki erilaiset mielipiteet ja palautteet ovat näkyvissä.

Kysymykset on rajattu tarkasti, jotta vastaukset tulevat niihin asioihin, jotka olivat leirillä keskeisimpiä. Tavoitteena oli myös, että vastaajan on helppo vastata kysymyksiin. Kysymykset liittyvät avustajien rooliin ja tärkeyteen, leirin sujumiseen ja parannusehdotuksiin, lasten ja aikuisten yhteisen leirin toimivuuteen sekä mahdolliseen innokkuuteen jatkaa vammaisratsastuksen parissa Mennalassa.

Näihin kysymyksiin tulleiden vastausten pohjalta on koottu Swot-analyysi, joka on ohessa. Swot-analyysi on suosittu tapa kehittämistoiminnassa kerätä yhteen asian/kohteen hyvät ja huonot puolet, sekä tulevaisuutta ajatellen mahdollisuudet ja uhkat. Vahvuudet ja heikkoudet tulevat niin sanotusti sisältä päin, kun taas mahdollisuudet tulevat ulkoapäin ja tässä kehittämistoiminnassa mahdollisuudet voivat tarkoittaa esimerkiksi apuvälineiden hankkimista. Uhkat ovat jatkossa mahdollisesti tulevia esteitä tai ongelmia, joita tulisi välttää. (Swot-analyysi.)

Tässä swot-analyysissä leirin hyvät ja huonot puolet sekä mahdollisuudet tulevat esiin avustajien vastauksissa. Uhkia ei tullut vastauksissa ilmi, joten ne on päätelty vastausten perusteella. Swot-analyysin värikoodit kuvaavat palautteiden eri sisältöjä siten, että sininen on konkreettiseen toimintaan ja kehittämiseen liittyvää palautetta ja punainen on integraation näkökulmasta tärkeää palautetta.

Hyvää

Jokaisen leiriläisen omat avustajat, jotka olivat samat koko leirin ajan, mahdollistivat leirin hyvän toteutumisen.

Päiväleiri oli avustajien jaksamisen kannalta tärkeää.

Avustajat mahdollistivat leiriläisten yksilöllisen oppimisen.

Ohjelma oli onnistunut ja sujuva. Myös pienille tauoille jäi aikaa.

Aikuisten ja lasten yhteisessä leirissä hyvää oli, että lapset näkivät erilaisia ihmisiä.

Leirillä oli avustajia, jotka mielellään avustavat tulevillakin vammaisratsastustunneilla ja -leireillä.

Mennalan maneesissa oleva ramppi mahdollistaa helpomman hevosen selkään nousemisen.

Mahdollisuudet

Tämäntyyppisten leirien järjestäminen eripuolilla Suomea.

Antaa avustajillekin kokemusta toimia erilaisten ihmisten kanssa.

Keksiä kivaa yhteistä tekemistä sekä lapsille että aikuisille -> yhtenäisyyden tunne.

Lapsilta ennakkoluuloja poistavaa toimintaa.

Huonoa

Päiväleirillä ei ollut iltaohjelmaa, joka olisi tuonut leiriläisiä lähemmäksi toisiaan.

Leiriläisten yhteinen toiminta jäi vähäiseksi ajan puutteen ja eri mielenkiinnon kohteiden takia.

Paikoitellen aikatalutus oli liian löysä.

Aikuisten ja lasten leirin yhdistämisessä ongelmallista oli aikataulut. Aikuisille taukoa ja lapsille touhua.

Lapset saattoivat aluksi pelätä vammaisia.

Avustajille oli liian lyhyt perehdyttäminen vammaisten kanssa toimimiseen, kun hevoset ovat mukana.

Uhkat

Leiriläinen ja avustaja eivät tule toimeen keskenään.

Avustaja sairastuu kesken leirin.

Avustaja ei ole innokas opettamaan leiriläistä tai kuuntelemaan leiriläisen omia mielenkiinnon kohteita.

Avustajan väsyminen vähäisen perehdyttämisen vuoksi.

Ohjelman tiiviys tekee kiireen tuntua, jolloin oppiminen ei ole yhtä hyvää kuin kiireettömässä tilanteessa

Ilman kyytiä ei niin paljoa osallistujia

4.4 Johtopäätökset

Tähän on avattu edellä olevaa Swot-analyysia: miten kannattaa jatkossa toimia, mitä kannattaa vielä miettiä ja mitä tulisi ehkä toteuttaa toisella tavalla. Myös Mennalan mahdollisuudet ja uhkat vammaisratsastuksen järjestäjänä on avattu Swot-analyysin pohjalta. Kaikki palautteet on jaettu vielä konkreettisiin ja integraation kannalta merkittäviin palautteisiin.

4.4.1 Mikä oli toimivaa, miten kannattaa jatkaa

Konkreettiset asiat

Seuraava leiri tullaan todennäköisesti järjestämään myös päiväleirinä, koska palautteista tuli ilmi avustajien jaksaminen; avustajille on tärkeää päästä lepäämään illalla, kun he ovat koko päivän olleet leiriläisiä varten. Avustajille olisi liian raskasta olla myös illalla ja yöllä käytettävissä. Leiriläisten omat avustajat saivat niin paljon hyvää palautetta, että avustajien käyttöä kannattaa jatkaa, ellei joku vuosi ole tulossa täysin tuttuja leiriläisiä, joiden arvioidaan osaavan toimia osittain itsenäisesti. Heti ensimmäisenä leiripäivänä huomasimme, miten tärkeitä omat avustajat olivat leiriläisille. Leiriläiset tiesivät, että heille on omat avustajat, joten muutama leiriläinen oli hyvin malttamaton odottamaan tietoa omasta avustajastaan.

Ohjelman väljyys jakoi mielipiteitä: toisten mielestä oli hyvä, että oli aikaa levähtää, kun taas jotkut sanoivat, että oli liikaa omaa aikaa. Hevosten laittoon oli varattu paljon aikaa, jotta sitä olisi aikaa opetella rauhassa, mikä koettiin toisaalta hyväksi asiaksi, mutta joidenkin mielestä aika oli liiankin pitkä.

Mennalan maneesissa oleva ramppi hevosen selkään nousun helpottamiseksi on ehdoton apuväline. Se toistui monessa palautteessa. Se on näkyvä ja helppokäyttöinen apuväline.

Integraation kannalta

Aikuisten ja lasten yhteisestä leiristä tuli melko hyvää palautetta, joten samankaltainen leiri voisi toimia jatkossakin. Palautteiden mukaan hyvää oli se, että tällainen leiri antaa lapsille mahdollisuuden nähdä erilaisia ihmisiä ja harrastaa

heidän kanssaan. Myös vammaiset aikuiset saivat vammattomia leiriseuraa, mikä on tärkeä yhdenvertaisuuden tunteen rakentaja.

Omien avustajien roolin merkitys korostui erityisen paljon yhden avustajan vastauksessa, jossa hän sanoi, että lapsilla oli pelkoja/ennakkoluuloja vammaisia kohtaan. Näihin avustaja pystyi vaikuttamaan omalla käyttäytymisellään ja asennoitumisellaan. Muidenkin avustajien mukaan lasten suhtautuminen etenkin vaikeammin vammaisia kohtaan muuttui positiiviseen suuntaan leirin edetessä.

4.4.2 Ensi kerralla ehkä eri tavalla

Konkreettiset asiat

Ennen leiriä pidettävä avustajien perehdyttäminen voisi olla seuraavalla kerralla pidempi ja kattavampi, varsinkin jos seuraavalla leirillä on uusia avustajia. Tämä helpottaisi avustajien jaksamista ja avustustyötä.

Ensi kerralle voi miettiä, olisiko ohjelmassa lisää suunniteltua yhteistä toimintaa vai antaako leiriläisten ja avustajien toimia yksilöllisesti oman aikataulunsa mukaan, kuten tällä leirillä tehtiin. Ohjelman suunnittelussa tulee ottaa huomioon leiriläisten ikä, koska lapsille ja nuorille suunnattu leiri vaatisi enemmän toimintaa. Järjestetyn leirin leiriläiset olivat innokkaita itse kyselemään ja ottamaan selvää, joten heidän omat mielenkiinnon kohteensa olisi helposti jäänyt varjoon, jos leiri olisi ollut liian tarkasti aikataulutettu.

Integraation kannalta

Palautteissa sanottiin, että yhteistä toimintaa olisi voinut olla enemmän. Tämä on hyvä muistaa ensi vuodelle, koska yhteisissä toiminnoissa leiriläiset tutustuvat paremmin toisiinsa. Tällä leirillä leiriläiset saivat oman mielenkiintonsa mukaan tutustua, ja usein kävi niin, että leiriläiset jakautuivat lapsiin ja aikuisiin, jolloin lapset hyppivät trampoliinilla ja aikuiset juttelivat auringossa istuskellen. Tämä nähtiin haasteena leirille, johon on yhdistetty lapset ja aikuiset. Toinen haaste liittyen vammaisten ja vammattomien yhteiseen leiriin oli, että vammattomat olivat lapsia ja he saattoivat aluksi pelätä vammaisia.

4.4.3 Mahdollisuuksien ja uhkien huomioon ottaminen

Konkreettiset asiat

Tällä leirillä toimineet avustajat olivat motivoituneita, ennakkoluulottomia ja avuliaita. Tämä on erittäin hieno mahdollisuus jatkossakin järjestää vammaisten leirejä. Monet avustajat sanoivatkin palautteissaan, että heillä on mielenkiintoa avustaa jatkossakin vammaisten ratsastuksessa.

Leirillä, jossa jokaisella leiriläisellä on omat avustajat, on tärkeää, että leiriläinen ja avustaja tulevat toimeen keskenään. Mikäli leiriläinen arastelee tai vierastaa avustajaansa, ei hän uskalla toimia ja kysellä, jolloin oman avustajan merkitys häviää. Sama lopputulos voi olla, jos avustaja väsyä avustamiseen, minkä ennalta ehkäisemiseksi perehdyttäminen vammaisten kanssa toimimiseen, kun hevonen on mukana, on tärkeää. Jos avustaja väsyä tai ei tule muuten leiriläisen kanssa toimeen, ei hän jaksakaan paneutua leiriläisen mielenkiinnon kohteisiin ja neuvoa ja opastaa niissä asioissa, joissa leiriläinen tarvitsee apua.

Avustajiin liittyy myös se riski, että avustaja sairastuu kesken leirin ja joutuu lopettamaan avustamisen. Tällöin avustaja saattaa kesken leirin vaihtua, mikä voi vaikuttaa koko leiriläisen leiriin. Näille asioille ei mahda mitään ja ne pitää vain ottaa vastaan. Sairastapauksista koituvia haittoja voi yrittää ennaltaehkäistä pitämällä vara-avustajalistaa tai niin, että leirillä on yksi ylimääräinen avustaja käytettävissä tarpeen tullen.

Mikäli jatkossa tullaan suunnittelemaan enemmän toimintaa leirille, tulee muistaa, ettei kiireen tuntu ole hyväksi. Kiireessä avustajat eivät ehdi niin hyvin neuvoa ja voi olla, ettei leiriläinen pääse kunnolla itse harjoittelemaan asioita. Myös stressi välittyy avustajasta leiriläiseen todella herkästi.

Innovaatiotoiminnan tärkeä lähtökohta on uskaltaa kokeilla uutta, ja tätä rohkeutta Mennalassa on itse yrittäjässä, ratsastuksen opettajasta sekä leirillä toimineissa avustajissa. Tämä on iso voimavara Mennalalle jatkaa vammaisratsastuksen kehittämistä entisestään.

Integraation kannalta

Vammaisten ja vammattomien yhteisten leirien lopputuloksena voi syntyä ystävyyttä ja yhtenäisyyden tunnetta. Jos vammattomat ovat jatkossakin lapsia, on toiminta ennakkoluuloja poistavaa. Luultavasti lapset, jotka näkevät vammaisia lapsena, eivät myöskään aikuisena karta heitä, mutta myös vammaiset saavat arvokasta kokemusta ollessaan tasa-vertaisia vammattomien ihmisten kanssa olivat vammattomat sitten lapsia tai aikuisia. Integraation näkökulma voidaan laajentaa koskemaan myös leirillä toimivia avustajia, sillä hekin saavat kokemusta erilaisten ihmisten avustajina toimimisesta.

5 Pohdinta

Mennalan kehittämistoiminta on ajankohtaista ja yritystoiminnan kannalta merkittävää. Vammaisen voi mennä mille tahansa tallille, mutta kaikilla talleilla ei ole otettu huomioon vammaisratsastusta opetuksen, hevosen hoidon, selkään nousun ja ratsastuksen suhteen. Mennalassa tämä huomioon ottaminen on aloitettu ja sitä kehitetään vielä jatkossakin. Tällä ratsastuspäiväleirillä saavutettiin arvokkaita tietoja leirin hyvistä ja kehitettävistä asioista, joten kehittämistoiminnan kannalta leiri onnistui hyvin ja saavutti tavoitteensa.

Leiri oli onnistunut suunniteltujen tavoitteiden saavuttamisessa niin konkreettisen toiminnan kuin integraationkin näkökulmasta. Oli iloista huomata, miten lapset ja vammaiset laittoivat hevosia yhdessä valmiiksi. Yhden hevosen luona saattoi olla lapsi avustajansa kanssa sekä vammaisen avustajansa kanssa. Toinen leiriläinen laittoi satulan ja toinen suitset. Tai sitten toinen saattoi hemmotella hevosta ja laittaa sille lettejä harjakseen ja häntään. Tässä näkyi hienosti yhdessä toimiminen ja toisen auttaminen ja se, että yhdessä voidaan opetella samoja asioita ikään tai vammaan katsomatta. Eli sosiaalinen, toiminnallinen ja fyysinen integraatio toteutui joidenkin leiriläisten kohdalla erittäin hienosti.

Irtohypytyks oli mainio yhteinen elämys vammaisille ja vammattomille leiriläisille. Leiriläisten yhteinen elämys oli integraation kannalta merkittävää, koska hypytystä katsellessaan he olivat samassa tilassa ja katsoivat kaikille yhteistä mielenkiinnon

kohdetta: hevosta. He myös yhdessä riemuitsivat, kun hevonen suoritti radan hyvin. Yleisössä oli koko esityksen ajan pientä puheen sorinaa leiriläisten kommentoimissa hevosten touhuja toisilleen.

Integraatio on havaittu päiväleirin ja aikaisemmin järjestettyjen talutusratsastustuntien perusteella toimivaksi ratkaisuksi, joten integraatio tulee luultavasti Mennalassa olemaan yksi toiminnan arvoista. Ainakaan tällä hetkellä Mennalassa ei ole erikseen vammaisille tarkoitettuja ratsastustunteja vaan vammaisat ja vammattomat ovat samassa ryhmässä. Tämä voi johtaa siihen, että vammaisen ratsastaja etenee ratsastuksessa nopeammin kuin muu ryhmä, joten hänet siirretään toiseen ryhmään ratsastamaan. Tässä tulee ottaa huomioon mahdollinen ratsastuksen ohjaajan vaihtuminen eli ohjaajaa tulee tiedottaa asiasta, jotta hän osaa muokata ohjeistamistaan erityisryhmäläisellekin sopivaksi. Vammaisen ratsastaja voi ratsastustaidoiltaan olla samalla tasolla vaativamman ryhmän kanssa, mutta hänen saattaa olla esimerkiksi vaikea ottaa sanallisia ohjeita vastaan. Tällöin olisi tärkeää, että hänelle olisi kuitenkin varattu oma avustaja, jolla on aikaa neuvoa häntä. Ratsastuksen ohjaaja ei voi käyttää liikaa aikaa yhteen ratsastajaan, koska silloin muut tunnilla olevat kärsivät siitä. Eli aina tulee ottaa ratsastajan henkilökohtainen tuen tarve huomioon.

Missä ei onnistuttu/mitä kehitetään jatkossa

Jälkikäteen usein huomaa, mitä olisi voinut tehdä toisin. Integraation näkökulmasta olisi ollut hyödyllistä kertoa tarkemmin leirillä toimineille avustajille integraatiosta ja sen asettamista tavoitteista ja haasteista. Avustajat saattoivat tätä osittain tarkoittaakin, kun palautteissa oli perehdytyksen vähyydestä mainintaa.

Selkokieli on monille vammaisille tärkeää. Selkokielen käyttöä piti joskus muistuttaa tilanteissa, joissa avustajat puhuivat tallin kielellä. Pyydettyessä avustajat aina selvensivät käsitteet leiriläisille. Selkokielen ja toistojen tärkeyttä ei voi korostaa liikaa erityisryhmien kanssa työskennellessä.

Tuen tarpeiden kartoitus -lomakkeessa kysytty tuen tarve liitettiin vahvasti kommunikointiin, koska leiriläisten ilmoittautuessa on saatu tieto, että leiriläiset

eivät tarvitse liikkumisen apuvälineitä. Jatkossa, jos ei voi olla varma leiriläisten kyvystä liikkua, tulee tuen tarve kartoittaa laajemmin.

Ilmoittautumisten yhteydessä tuli tieto, että kaikki vammaiset osallistujat ovat aikuisia ja vammattomat lapsia, vaikka leiri oli avoin kaiken ikäisille vammaisille. Tuli kuin luonnostaan kaksi ratsastusryhmää: aikuiset ja lapset, toisin sanoen vammaiset ja vammattomat. Ryhmäjako koettiin kuitenkin toimivaksi, koska näin vammaiset pääsivät yhdessä katsomaan lasten ratsastusta ja lapset vammaisten. Toisaalta, jos ryhmät olisi rikottu, olisivat vammaiset ja vammattomat voineet saada enemmän kokemuksia tasavertaisuudesta ja yhdessä toimimisesta. Yleensä leiriläiset katsoivat toisen ryhmän ratsastusta, mutta välillä olisi siinäkin välissä voinut tehdä jotain yhdessä. Tätä jakoa voi jatkossa miettiä ja kokeilla toisella tavalla.

Tulosten luotettavuus

Palautteen keräämistä varten tehty kysely koostuu avokysymyksistä, koska vastaajien haluttiin vastaavan omin sanoin. Avokysymyksistä nähtiin olevan eniten hyötyä kehittämistoiminnalle verrattuna esimerkiksi valmiiksi annettuihin vastauksiin, joista vastaajat olisivat voineet valita mieleisensä. Valmiissa vastauksissa on se vaara, että vastaajan mieleen ututetaan vastausmahdollisuuksien kautta ideoita ja ajatuksia eikä näin saada vastaajan todellisia ajatuksia selville.

Hirsjärven (2010, 202-203) mukaan kyselylomakkeen tulee olla selkeä ja kyselylomakkeen tekijän tulee miettiä sanavalinnat tarkkaan. Lyhyet kysymykset ovat pitkiä parempia, koska niihin ei sisälly niin helposti turhia sanoja tai kaksoismerkityksiä. Hyvässä kyselylomakkeessa tulisi hänen mukaansa myös olla vaihtoehto ”ei mielipidettä”. Myös kysymysten määrä ja järjestys vaikuttavat vastaamiseen.

Avustajille suunnatun kyselyn sanavalintoja ja selkeyttä mietittiin. Kyselyn kysymykset pyrittiin tekemään mahdollisimman lyhyiksi ja selkeiksi, kuitenkin joidenkin kysymyksien selkeyttä paransivat pienet lisäkysymykset. Avoimissa kysymyksissä ei suoraan ole vaihtoehtoa ”en tiedä”, mutta vastaajat eivät vastanneet niihin kohtiin, joihin heillä ei ollut sanottavaa. Kysymysten määrä, yhdeksän, on melko paljon, mutta kysymysten rajaus on selkeä, joten vastaaja tietää mihin vastaa

eikä vastaaminen rönstyile tai lähde vääriille teille. Järjestys pyrittiin tekemään loogiseksi.

Vastaukset ovat siis omalta osaltaan päteviä ja kohdistuivat Mennalan kehittämistoimintaan. Mutta ei voida tietää, onko näillä henkilöillä, jotka eivät vastanneet, kuitenkin jotain sanottavaa, vai jättivätkö he vastaamatta, koska eivät tieneet, mitä vastata, vai eikö heillä ollut mitään sanottavaa asiaan. Eniten tyhjiä vastauksia tuli kysymykseen numero seitsemän, jossa pyydettiin kertomaan muita mieleen nousseita asioita. Tyhjällä vastauksella saatettiin tarkoittaa, ettei mitään enempää ollut noussut mieleen.

Leiriläisiltä ei kysytty palautetta leirin onnistumisesta, mikä olisi tuonut lisää näkökulmia tulosten luotettavuuteen ja lisäksi lisännyt leiriläisten osallisuuden tunnetta kehittämistyössä. Palautetta olisi voinut kysyä esimerkiksi hymynaamoja käyttäen. Tämä päätettiin kuitenkin jättää tekemättä, koska ajattelimme avustajilta saatujen vastausten olevan tarpeeksi kattavia ja näin riittävän kehittämistoimintaan.

Tältä leiriltä saadut tulokset eivät ole yleistettävissä. Jokainen henkilö on persoona ja näin ollen voi tarvita erilaista tukea ratsastamiseen ja leireilyyn. Näistä tuloksista voi kuitenkin joku vammaisratsastustaan kehittävä tai aloitteleva yritys ottaa vinkkejä toimintaansa, mutta varsinaisesti tulokset ovat Mennalan ratsutilalle tarkoitettuja.

Laajempi näkemys vammaisratsastuksen kehittämiseen Mennalan ratsutilalla

Kehittämistoimintaan liittyy jatkuva kehittäminen ja prosessinomaiseen kehittämiseen kuuluu kehittämisen jatkuva suuntaaminen ja kohdistaminen. Jos Mennalassa halutaan kehittää vammaisratsastusta pidemmälle, tulee huomioida tallin ja sen ympäristön esteettömyys. Tallissa on ahtaita paikkoja ja ainakin yksi korkea kynnyks, jota on vaikea ylittää pyörätuolilla tai rollaattorilla. Myös piha on keväisin ja syksyisin upottava, joten apuvälineen kanssa liikkuminen on haasteellista.

Vammaisratsastukseen kuuluu, että kävelemään kykenemätönkin pääsee hevosen selkään, eli joskus, kun kehittämistoiminta on edennyt sinne asti, voisi harkita nosturin hankkimista ja hevosten kouluttamista siihen. Vammaisratsastukselle on kysyntää, ja ramppi on hyvä alku.

Vammaisratsastuksen kehittyessä Mennalaan tulee varmasti erilaisia vammaisia ja jotkut heistä saattaisivat hyötyä kuvista esimerkiksi hevosen karsinassa ja hevosten harjakopissa. Myös ratsastajan suorittaessa maksua tunnistaan, voisi rahastaja näyttää kuvan hevosesta, jolla ratsastaja ratsastaa. Kuvia voi hyödyntää muussakin, kuten varusteille varatuissa nauloissa ja paikoissa voisi olla kuvat, mikä varuste tulee mihinkin. Tallin seinälle voisi tehdä kaikki tallin säännöt ja ohjeet kuvakertomuksiksi, joten ne kiinnittäisivät helpommin huomiota ja tulisivat varmemmin luettua.

Jatkossa voisi myös miettiä, olisiko joskus mahdollista järjestää yön yli kestäviä vammaisleirejä. Tämä vaatii varmastikin sellaista henkilökuntaa, joka saa antaa lääkkeitä. Voisiko olla yöllä ja päivällä eri työntekijät? Tietenkin yöleirit voivat tulevaisuudessa olla mahdollisia järjestää, kun asiakaskunta vakiintuu ja tiedetään asiakkaiden toimintakyky. Tulee kuitenkin muistaa, että kehittämistyössä on sallittua epäonnistua ja kehittämistyö pitää sisällään yllättäviä haasteita ja epävarmuuden kohtaamista (Enonranta 2006, 22).

Kyydityksiä tulee miettiä. Toisaalta päiväleirille tulijan tulisi itse huolehtia kyydeistä, mutta olisikohan mahdollista koittaa järjestää Mennalan kautta kyydityksiä esim. Jyväskylän keskustaan tai jonnekin muualle, mistä tulee paljon leiriläisiä ja on paljon kyytiä vailla olevia? Monet vammaiset, varsinkin aikuiset, asuvat asumisyksiköissä, joiden henkilökunnan resurssit eivät riitä kускаamaan asiakkaita. Tämä oli ainakin tämän vuoden leirin yksi ongelmakohta. Kaikilla ratsastuksesta kiinnostuneilla ei myöskään ole omaisia, jotka kuljettaisivat leirille. Toisaalta myös, mikäli leiristä tulee suosittu, on mahdollista yrittää järjestää kimpapakyytejä eli jokaisen kyydillä kulkevan leiriläisen omainen kuljettaa yhtenä päivänä johonkin suuntaan. Mutta jos Mennalasta järjestettäisiin kuljetus, tulisi varmasti osallistujille pienempi kynnys osallistua leirille. Kyydityksestä voisi toki periä maksua. Myös sitä mahdollisuutta, että kulkee julkisilla liikennevälineillä, tulisi markkinoida. Jos jokaisella leiriläisellä tulee jatkossakin olemaan omat avustajat, pystyvät avustajat auttamaan myös matkojen teossa; hakemaan linja-autopysäkiltä ja viemään päivän päätteeksi pysäkillä. Joillakin vammaisilla on myös VPL-matkoja, mutta ei kaikilla. On kuitenkin ikävää, jos kyyditys tulee esteeksi osallistua leirille.

Mennalassa aloitettu kehittämistoiminta lisää vammaisten mahdollisuuksia päästä harrastamaan ratsastusta, minkä ansiosta Mennala tarjoaa vammaisille osallisuuden tunnetta ja näin parantaa asiakkaidensa hyvinvointia. Mennalan vammaisratsastus tarjoaa jo nyt asiakkailleen virkistystä arkeen hyvinvoinnin tueksi. Jatkossa mahdollisesti kehittyvä Mennalan vammaisratsastus pystyy tarjoamaan erilaisille vammaisille ratsastusta ja hevosten hoitoa osallistavana toimintana.

Lähteet

- Alasjärvi, M. 2009. Kaikille avoin ratsastuskoulu. Minkäläinen voisi olla esteetön ratsastuskoulu? Suomen ratsastajainliitto ry. Viitattu 13.4.2013.
http://www.ratsastus.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/ratsastajainliitto/emb/eds/ratsastajainliittowwwstructure/29237_esteeton_talli_nettiin_1.pdf
- Enonranta, T. 11.10.2006 Kehittämistyö hankkeessa. Materiaali netissä. Viitattu 9.9.2013. www.ktol.fi/web/tiedostot/File/Enoranta.ppt
- From, K. & Koppinen, M-L. 2012. Menossa mukana. Tukea tarvitsevan lapsen ja nuoren toiminnallinen osallistuminen. Bookwell Oy.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2010. Tutki ja kirjoita. 15.-16. uud. p. Kariston Kirjapaino Oy, Hämeenlinna.
- Huovinen, T., Hämäläinen, H. & Karjalainen, S. 2003. Soveltava liikuntakasvatus. LiikuntaKasvi-verkkomateriaali. Jyväskylän yliopisto. Viitattu 17.9.2013.
<http://users.jyu.fi/~tehuovin/soveltavaliikunta/kasitteet2.htm>
- Keskeisiä käsitteitä. N.d. Kaventaja. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 12.9.2013. http://www.thl.fi/fi_FI/web/kaventaja-fi/keinot/kasitteet
- Mäkinen, P., Raatikainen, E., Rahikka, A. & Saarnio, T. 2009. Ammattina sosionomi. 1. painos. WSOYpro Oy.
- Osallisuus -sanastoa. N.d. Jelli järjestöpalvelu. Viitattu 10.9.2013.
<http://www.jelli.fi/osallisuus/osallisuusaineistoa/osallisuus-sanasto/>
- Ratsastus. N.d. Suomen Vammaisurheilu ja -liikunta VAU ry. Viitattu 15.3.2013.
<http://www.vammaisurheilu.fi/fin>, lajit, ratsastus.
- Ratsastus on merkittävä liikunta- ja urheilu laji. Tiedote Kansallisen liikuntatutkimuksen tulosten perusteella 2011. Suomen Ratsastajainliitto. Viitattu 18.9.2013. http://www.ratsastus.fi/ratsastus_kasvattaa_suosiotaan
- Saarnio, J. & Hamilo, M. toim. 2013. Innovaation alkulähteillä. Tammerprint Oy.
- Selvinen, S. 2011. Psyykkisiä valmiuksia ja mielen tasapainoa. Teoksessa: Mattila-Rautiainen, S. toim. 2011. Ratsastusterapia. Bookwell Oy.
- Suomen ratsastajainliitto. N.d. Vammaisratsastus. Viitattu 13.4.2013.
<http://www.ratsastus.fi>, lajit, vammaisratsastus.
- Swot-analyysi. N.d. OK-opintokeskus. Viitattu 20.6.2013. <http://ok-opintokeskus.fi/swot-analyysi>
- Toikko, T. & Rantanen, T. 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. Näkökulmia kehittämisprosessiin, osallistamiseen ja tiedontuotantoon. Tampereen Yliopistopaino Oy - Juvenes Print.

Työterveyslaitos. 2013. Terveyskirjasto, Psykkinen ja sosiaalinen hyvinvointi. Viitattu 12.9.2013.

http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=onn00004&p_teos=onn&p_selaus=#s3

Vepsä, K., Syrjälä, P., Pussinen, A. & Paanetoja, J. 2003. Ratsastus harrastuksena. Edita Prima Oy, Helsinki.

What does integration mean. N.d. Durham Immigration Portal. Viitattu 5.9.2013.

<http://www.durhamimmigration.ca/creating%20community/Pages/WhatDoesIntegrationMean.aspx>

Liite 1

HEI, LEIRILÄINEN!

Tässä on esitietoa varten kysely. Vastaa siihen ja lähetä Mennalaan osoitteeseen:

Katri Mennala

Saakoskentie 73

41820 SAAKOSKI

Muista viedä tämä postiin viimeistään 24.5. jotta saamme tiedot ajoissa!

NIMI	
OSOITE	POSTINUMERO ja –TOIMIPAIKKA
RUOKAVALIO ja RUOKA-AINE ALLERGIAT	
RATSASTUSKOKEMUS:	
TOIVEITA/TAVOITTEITA LEIRILLE:	
KOMMUNIKAATIO (puhe, tukiviittomat, kuvat...?)	
SAIRAUDET, JOTKA VAIKUTTAVAT TURVALLISUUTEEN	
LÄÄKITYS (otatko itse, tarvitsetko muistutusta...?)	
MUUTA HUOMIOITAVAA:	

Liite 2

Hei, leiriläinen!

Olen Maisa Glad, sosionomiopiskelija Jyväskylän ammattikorkeakoulusta.

Teen Mennalassa järjestettävästä vammaisratsastuspäiväleiristä (8.-10.6.13) opinnäytetyöni.

Opinnäytetyöni keskittyy Mennalan vammaisratsastuksen kehittämiseen. En siis tarkkaile leiriläisiä vaan leirin toimivuutta ja kehittämistä.

Kehittämistyön kannalta on tärkeää ottaa kuvia toiminnasta. Vastaa alla oleviin kysymyksiin kuvausluvista. Muista pyytää apua lomakkeen täyttämiseen!

Leiriläisen nimi: _____.

Annan valtuuden, että:

Minusta saa ottaa kuvia leirin aikana:

KYLLÄ EI

Minusta otettuja kuvia saa käyttää opinnäytetyön esityksessä:
(esitys tapahtuu yhden kerran eikä kuvia sen jälkeen käytetä)

KYLLÄ EI

Minusta otettuja kuvia saa käyttää Mennalan tulevien leirien ja vammaisratsastuksen mainontaan:

KYLLÄ EI

Päivämäärä

Paikka

Allerkirjoitus

Liite 3

Leiriavustajien vastauksia kysymyksiin:

1. Miten arvioisit henkilökohtaisen avustajan tärkeyden/roolin leirin onnistumisessa?

”Niin pienten kuin vammaisten kanssa oli tosi tärkeä et jokaisella on joku koko ajan valmiina auttamassa ja neuvomassa. Varsinkin kokemattomampien hevosten hoitajien kanssa oli avustajalla tärkeä rooli huolehtia, että heppa on loppujen lopuksi siisti ja varustettu oikein. Ratsastaessa avustajan tuki ja turva oli merkittävää.”

”Mielestäni todella tärkeä. Esim. hevosten kuntoonlaitossa ja muissa tallihommissa oli eritasoisia henkilöitä, joten oli hyvä että aina neuvottiin juuri niissä jutuissa missä apua tarvitsee.”

”Mielestäni oli tärkeää, että jokaisella leiriläisellä oli oma avustaja, sillä se paransi heidän oppimismahdollisuuttaan ja varmaan oli heistäkin ihan mukavaa että oli se yksi ihminen, eikä niin että avustaja vaihtuu koko ajan. Myös ainakin itselleni oli helpompi avustaa yhtä kuin useampaa, silloin pystyi tarkemmin opettamaan ja neuvomaan asioita :)”

2. Olisiko leiri voinut toteutua pienemmällä avustajien määrällä?

”Olisi tullut todella haastavaa. Mielummin liikaa kuin liian vähän.”

”Varsinkin vammaisten kanssa oli hyvä että heillä oli omat avustajat, sillä muuten olisi ollut vaikea opettaa erilaisia asioita. Lasten kanssa olisi ehkä voinut onnistuakin yksi avustaja vaikka kahdella lapsella.”

”Olisi, mutta olisi ollut kiire, ja siinä ei olisi leiriläiset itse päässeet kunnolla yrittämään.”

”Ei välttämättä, kertaakaan ei ainakaan tullut tekemisen puutetta.”

3. Mitkä olivat suurimmat erot päiväleirillä verrattuna muihin kesän leireihin? (voit käyttää kokemuksiasi avustajana tai leiriläisenä)

”Tavallisella päiväleirillä avustajana ollessa saa huolehtia parhaillaan 18 leiriläisestä yksin. Suurinpana eroina voisin siis sanoa, että normileireillä jokaista leiriläistä ei tarvitse olla vahtimassa/auttamassa koko leiripäivää ja muut leiriläiset osaavat auttaa toisiaan. Samalla leiripäivät ovat 24h mittaisia, eikä itselle jää niin paljoa omaa vapaa-aikaa kuin päiväleirin päivinä.”

”Tietysti se että leiri kesti paljo vähemmän aikaa päivittäin, mutta toisaalta ite en olis avustajana välttämättä jaksanutkaan pitempiä päiviä.”

”Helpompia, kun ei tarvitse revetä niin moneen paikkaan ja illat vapaita. Enemmän tietenkin pitää olla avustettavan kanssa mutta oppii tuntemaankib paremmin.”

”Päiväleirillä toiminta oli intensiivisempää, eikä esim. lepotaukoja hirveästi ollut. Päiväleirillä oli myös vähemmän ”yhteistä toimintaa” kuin muilla leireillä.”

4. Mikä toimi päiväleirillä hyvin?

”Ohjelma ei ollut liian tiukka, mutta ei mielestäni liian löysäkään. Avustajia oli tarpeeksi.”

”Koko ohjelma oli suunniteltu hyvin ja toimivasti.”

”Aikataulut, ja se että oli paljon avustajia.”

”Ratsastus ja hevosten hoito toimi hyvin.”

5. Mikä toimi huonosti, mitä voisi kehittää seuraavaa kertaa ajatellen?

”Aaikaa oli varattu aika reilusti kaikkiin väleihin, joihinkin olis voinu olla enemmän tekemistä.”

”Vapaa-ajalla tuntien välissä olisi voinut ehkä olla enemmän yhteisiä juttuja?”

6. Mitä mieltä olit aikuisten ja lasten yhteisestä päiväleiristä?

”Toimi yllättävän hyvin. Joitain lapsia hieman jännitti vaikeammin kehitysvammaiset aikuiset, mutta omalla rohkaisevalla asenteella sekin oli vain suhtautumiskysymys.”

”Aikuisten ja lasten yhteisessä leirissä oli hyvää se, että lapset tottuvat erilaisiin ihmisiin ja huomaavat ettei kehitysvammaisissa ole mitään ”vääriä”. Toisaalta lapset kaipasivat koko ajan jotain tekemistä (leikkejä, trampalla hyppiminen...) mikä ei taas aikuisia houkutellut.”

”Oli kiva kun aikuiset ja lapset laittoivat kuntoon hevosta yhdessä ratsastustuntia varten.”

7. Mitä muuta mieleesi on noussut? Kysymyksiä, ajatuksia...

”Leiri oli tosi hyvä, näitä pitäisi saada järjestettyä enemmänkin ihan ympäriin Suomessa.”

”Vaikka oma leiriläinen olikin lapsukainen, oli silti mukava olla tekemisissä myös vammaisten kanssa silloin kuin vain ehti. Oon ollu vammaisten kanssa tosi vähän tekemisissä, joten kokemus oli hyvin avartava. Tällaista leiriä ei olekaan ollut vielä kahdeksanvuotisella leiriurallani tullut vastaan ja se oli todella mielenkiintoista ja hyvää vaihtelua.”

8. Olisitko innokas jatkossakin työskentelemään vammaisratsastuksen parissa Mennalan ratsutilalla? (talutustunnit ja leirit)

”Joo, olen. Olin mukana koko viime talven vammaisratsastuksissa taluttajana ja haluan jatkaa sitä edelleen, leireillekin oon innokas tulemaan avustamaan”

”Vaikka, saa uusia kokemuksia ja oppii tulemaan hyvin toimeen erilaisten persoonoiden ja ihmisten kanssa :)!”

”Kyllä mahdollisesti”

9. Mitä Mennalassa tulisi kehittää toimivamman vammaisratsastuksen toteuttamiseksi? Entä mikä on jo hyvää?

”Uudet puitteet maneesissa ovat todella hyvät edellisiin verrattuna! Joku pieni perehdyttämiskerta vammaisten kanssa toimimiseen hevosten kanssa olisi varmasti tosi hyvä”

”Hienoa on se että järjestetään ylipäättänsä.”

”Ramppi on ainakin hyvä.”

”Mielestäni Mennalassa vammaisratsastustunnit toimii hyvin ja ramppi on tosi hyvä juttu. Ei tule mitään parannusehdotusta mieleen.”